

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

FIZJOTERAPEUTA

1. Informacje ogólne

Fizjoterapeuta zajmuje się przywracaniem sprawności fizycznej osobom z ograniczeniami ruchu wynikającymi z chorób lub będącymi następstwem wypadków. Dokonuje tego za pomocą ruchu, odpowiednio dobranego do potrzeb rehabilitacyjnych danej osoby.

Praca fizjoterapeuty rozpoczyna się od zdiagnozowania możliwości pacjenta. Oprócz informacji, które uzyskuje na podstawie rozmowy z lekarzem i jego zaleceń, musi samodzielnie zdiagnozować stan pacjenta. Sprawdza sprawność układów, np. krążenia czy oddechowego, oraz zakres możliwości układu ruchu pacjenta. Na tej podstawie ustala potrzeby rehabilitacyjne danej osoby i dopasowuje odpowiedni program ćwiczeń mający na celu maksymalne usprawnienie pacjenta. Jego zadaniem jest również wytłumaczenie pacjentowi potrzeby i celowości wykonywania ćwiczeń oraz zachęcenie go do współpracy i większego wysiłku, a niejednokrotnie do długotrwałej i żmudnej pracy. Dlatego też zaangażowanie pacjenta i jego pozytywne nastawienie do całego procesu jest bardzo istotne i może się przyczynić do szybszego osiągnięcia wyników rehabilitacji.

Cały proces rehabilitacji jest przez fizjoterapeutę śledzony i dokumentowany. Opisuje on realizację jego założeń oraz postępy u pacjenta. W trakcie rehabilitacji, na przykład, gdy wyniki są bardzo dobre, może się okazać konieczne przekształcanie planu ćwiczeń lub włączanie w jego zakres nowych ćwiczeń. Dlatego fizjoterapeuta musi cały czas czuwać nad tym procesem.

Fizjoterapeuta może wykonywać z pacjentem ćwiczenia, realizować cały plan rehabilitacji indywidualnie bądź nadzorować jego wykonywanie przez zespół specjalistów rehabilitacji ruchowej.

Fizjoterapeuta powinien stale podnosić swoje kwalifikacje, dbać o rozwój zawodowy i zdobywać wiedzę, a także umiejętności praktyczne. Powinien

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

uczestniczyć w szkoleniach na temat nowości w branży, lecz także sam może szkolić innych specjalistów.

W zależności od tego, jakiego rodzaju rehabilitacja jest wskazana w przypadku danego pacjenta, fizjoterapeuta zajmuje się fizykoterapią bądź kinezyterapią. Do fizykoterapii wykorzystuje urządzenia elektroniczne bądź elektryczne, na przykład różnego rodzaju lampy, lasery, aparaty emitujące ultradźwięki, służące do terapii krótkofalowej lub mikrofalowej, aparaty do jonoforezy. W przypadku kinezyterapii fizjoterapeuta wykorzystuje dużo prostsze urządzenia, takie jak różnego rodzaju ciężarki, drabinki, poręcze, lecz także urządzenia bardzo skomplikowane, jak odpowiednio wyposażone bieżnie (z możliwością regulacji tempa, pomiaru ciśnienia krwi, wydolności oddechowej, pracy serca) i podobne urządzenia mające służyć do dostarczania bodźców kinetycznych.

W zależności od tego, jakiego typu ćwiczenia prowadzi fizjoterapeuta, zmienia się środowisko jego pracy. Podczas zajęć z zakresu kinezyterapii pracuje w salach do ćwiczeń czy salach gimnastycznych. Sale są wyposażone w odpowiedni sprzęt i w zależności od ich wielkości fizjoterapeuta prowadzi w nich zajęcia w małych bądź większych grupach. Zajęcia indywidualne odbywają się w mniejszych salach lub też przy łóżku pacjenta, w zależności od tego, gdzie on przebywa i jakie ma możliwości przemieszczania się.

Praca w tym zawodzie wiąże się z wysiłkiem fizycznym, nie należy więc do prac lekkich. Na ogół przebiega w systemie dwuzmianowym, przy założeniu około 8 godzin pracy dziennie. Wiąże się z odpowiedzialnością za bezpieczeństwo i zdrowie pacjentów.

2. Wymagania

Fizjoterapeuta powinien odznaczać się dużą ogólną wydolnością fizyczną, dużą sprawnością układu kostno-stawowego oraz układu mięśniowego. Przy obsłudze różnych urządzeń, wspomagających przeprowadzane przez fizjoterapeutę

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ćwiczenia, istotna jest dobra ostrość wzroku. Ze względu na kontakt z pacjentami pożądanym jest również słuch umożliwiający komunikację werbalną (możliwe stosowanie aparatów słuchowych). Fizjoterapeuta powinien mieć dobry zmysł równowagi, ponieważ zdarza się, że pacjenci wspierają się na nim podczas wykonywania poszczególnych ćwiczeń. Istotna jest także dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa oraz szybki refleks. Fizjoterapeuta powinien być osobą spostrzegawczą oraz mieć zręczne ręce i palce.

Cechą niezbędną przy wykonywaniu tego zawodu jest wytrzymałość na długotrwały wysiłek, odporność emocjonalna, a także samokontrola. Fizjoterapeuta ma ciągle do czynienia z innymi ludźmi, często cierpiącymi z powodu bólu, w związku z czym powinien cechować się empatią i mieć umiejętność postępowania z ludźmi. Musi być osobą z inicjatywą, pomysłową w przekonywaniu pacjentów do wykonywania często ciężkich i trudnych ćwiczeń. Pożądanymi cechami u fizjoterapeutów są też wytrwałość i cierpliwość, gdyż na efekty pracy często trzeba czekać dłuższy czas.

W pracy fizjoterapeuty niezbędne są zainteresowania z zakresu technik rehabilitacji, przydatne są zainteresowania społeczne ułatwiające kontakt z pacjentami.

W tego rodzaju pracy przydatny jest dobry wzrok.

3. Czynniki utrudniające zatrudnienie w zawodzie

Czynnikiem utrudniającym pracę w zawodzie są zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej, zaburzenia znacznego stopnia sprawności kończyn górnych w zakresie zręczności palców i rąk oraz zaburzenia znacznego stopnia sprawności kończyn dolnych. Ograniczeniem jest także dysfunkcja narządu słuchu w stopniu znacznym.

Zawodu nie mogą wykonywać osoby z chorobami pasożytniczymi, będące nosicielami chorób zakaźnych, oraz z chorobami skóry rąk.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnością

4.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Możliwe jest zatrudnienie w tym zawodzie osób z nieznaczną dysfunkcją kończyn dolnych, niewykluczającą stania i chodzenia. Wymaga to identyfikacji indywidualnych barier i racjonalnego przystosowania warunków środowiska (technicznych i organizacyjnych) i stanowiska pracy. Polecane jest wówczas takie ograniczenie lub zmodyfikowanie zakresu pracy, aby część zadań można było wykonywać w pozycji siedzącej. Takie osoby powinny być zatrudnione na stanowisku fizykoterapeuty.

4.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Zawód fizjoterapeuty może wykonywać osoba niewidoma i słabowidząca z różnymi dysfunkcjami narządu wzroku, pod warunkiem zapewnienia jej odpowiednich pomocy technicznych oraz odpowiedniego przystosowania środowiska i stanowiska pracy, a także organizacji pracy, stosownie do jej niepełnosprawności.

4.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Istnieje możliwość wykonywania zawodu przez osoby z niepełnosprawnością narządu słuchu pod warunkiem, że niepełnosprawność tę można skorygować za pomocą aparatów słuchowych (osoby słabosłyszące).

4.4. Osoby z dysfunkcją sfery psychicznej

Osoby z chorobami psychicznymi mogą pracować w zawodzie pod warunkiem, że praca – poza wyjątkowymi sytuacjami (wyjazdy, sytuacje kryzysowe w firmie) – nie zaburza ich rytmu dnia i nocy i zachowana jest zasada równego traktowania pracowników.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.5. Osoby z epilepsją

Osoby cierpiące na epilepsję mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy po akceptacji lekarza specjalisty i pod warunkiem, że napady padaczkowe występują sporadycznie i są sygnalizowane przez aurę oraz występują głównie wieczorem lub w nocy, nie powodują zbytniego zmęczenia i stosunkowo szybko następuje regeneracja sił po ich wystąpieniu, a przebieg choroby nie prowadzi do charakteropatii padaczkowej.

Takie osoby mogą być zatrudnione warunkowo po racjonalnym ograniczeniu zakresu zadań do sytuacji, w których możliwy jest stały nadzór i ewentualna szybka pomoc, a stanowisko pracy nie stwarza potencjalnych zagrożeń w przypadku emisji choroby. Wskazana jest praca w zespołach fizjoterapeutów.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5. Potrzeba przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością

5.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Osoby z dysfunkcją kończyn dolnych

Dla osób z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych, jeżeli jest to możliwe, należy tak zorganizować pracę oraz ograniczyć zakres zadań, aby część z nich można było wykonywać w pozycji siedzącej.

Osobom poruszającym się o kulach pomoże zainstalowanie uchwytów i poręczy ułatwiających wstawanie i podpieranie się podczas stania.

W przypadku osób, które mają dysfunkcje narządu ruchu, wskazana jest praca w zespołach fizjoterapeutów. Konieczne może się okazać ograniczenie lub eliminacja niektórych obowiązków wymagających większego wysiłku fizycznego. Osoby takie mogłyby się skupić na przykład na diagnostyce oraz tworzeniu planów rehabilitacyjnych, na nadzorowaniu wykonywania ćwiczeń przez zespół specjalistów rehabilitacji ruchowej.

5.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Osoby z dysfunkcją narządu wzroku, którą można skorygować szklami optycznymi, powinny korzystać ze szkieł optycznych lub soczewek kontaktowych.

W przypadku osób słabowidzących wymagane jest też dobre doświetlenie miejsca i stanowiska pracy, wprowadzenie kontrastowej kolorystyki ścian i podłogi pomieszczeń, stosowanie kontrastowego wyposażenia wnętrza względem podłogi i ścian oraz eliminacja potencjalnych źródeł oślnienia.

Osoby z zaburzeniami widzenia po zmroku powinny mieć pomieszczenie i stanowisko pracy odpowiednio doświetlone światłem elektrycznym.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoby nadwrażliwe na światło powinny mieć odpowiednio oświetlone stanowisko pracy, tak aby ograniczyć olśnienie bezpośrednie i odbiciowe, a jasność stosowanych opraw powinna być możliwie najmniejsza.

Na tym stanowisku można również zatrudnić osoby z wszelkimi dysfunkcjami narządu wzroku, pod warunkiem odpowiedniego dostosowania zakresu obowiązków oraz organizacji pracy do rodzaju upośledzenia widzenia. Pomocna jest stała lokalizacja przedmiotów i urządzeń, wyznaczenie wewnętrznych dróg komunikacyjnych. Należy w określonych sytuacjach częściowo lub całkowicie wyeliminować zadania i czynności robocze wymagające bardzo dobrej koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Dla fizjoterapeutów, którzy część swojej pracy wykonują w komputerze, pomocne będzie specjalne oprogramowanie (np. edytory tekstu powiększające litery i grafikę). Osoby niewidome mają możliwość korzystania z komputera w systemie bezwzrokowym (bez użycia monitora) lub z wykorzystaniem oprogramowania udźwiękowiającego. Zatrudnienie osoby niewidomej na wybranych stanowiskach pracy wymaga wprowadzenia odpowiedniej organizacji pracy, zainstalowania poręczy wzdłuż ciągów komunikacyjnych, stałej lokalizacji elementów środowiska i stanowiska pracy, zróżnicowania faktury podłóg, ograniczenia lub eliminacji hałasu i tła dźwiękowego. Konieczne jest uzupełnienie sygnalizacji optycznej – dźwiękiem lub sygnalizacją wibracyjną. Nieodzowna jest współpraca z osobami sprawnymi.

5.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Osoby słabosłyszące

Osoby z taką dysfunkcją powinny korygować słuch aparatem słuchowym (zwłaszcza w częstotliwościach pasma mowy) w stopniu umożliwiającym im swobodne, werbalne komunikowanie się (słuch wydolny socjalnie).

Zaleca się ograniczenie hałasu tła oraz pogłosu w pomieszczeniu pracy w celu poprawy warunków percepcji dźwięku oraz warunków komunikacji werbalnej.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zaleca się również rozszerzenie sygnalizacji ostrzegawczej o sygnalizację świetlną wizyjną lub wibracyjną uzupełniającą dźwiękowe sygnały bezpieczeństwa w miejscach potencjalnego przebywania pracownika.

Wskazane jest, aby urządzenia komunikacyjne, takie jak telefon, domofon itp., były – w miarę możliwości – dostosowane do aparatów słuchowych (np. mogą być wyposażone w systemy pętli indukcyjnej lub systemy FM). Urządzenia komunikacyjne mogą być również wyposażone w sygnalizację wizyjną, drganiową lub wykorzystującą przewodnictwo kostne.

5.4. Osoby z dysfunkcją sfery psychicznej

Pracownik podejmujący pracę w tym zawodzie powinien być w przyjazny sposób zapoznawany ze strukturą i kulturą organizacyjną firmy. Powinien także otrzymać jasne i niedwuznaczne informacje oraz instrukcje odnośnie do podejmowanych zadań.

W firmie zatrudniającej pracownika z tą niepełnosprawnością należy wprowadzić przyjazny tryb informowania o jego problemach zdrowotnych czy społecznych, najlepiej, gdy wie o nich „osoba zaufania”. Można wypracować także obyczaj, że członkowie zespołu pracowniczego interesują się sytuacją społeczną i zdrowotną pracownika i biorą ją pod uwagę we współpracy. Mogą się przy tym uczyć podmiotowego traktowania pracownika z niepełnosprawnością – pozyskiwać wiedzę o jego sytuacji przede wszystkim od niego samego, lub – za jego wiedzą i aprobatą – z innych źródeł.

W sytuacji kłopotów z psychiczną i społeczną stroną swojej pracy pracownik mógłby korzystać ze wsparcia asystenta zawodowego/trenera pracy. Trener pracy może się wywodzić spośród współpracowników lub być specjalnie w tej roli zatrudniony w firmie. Może też wspierać pracownika z ramienia upoważnionej do tego organizacji. Możliwości wsparcia przez trenera pracy byłyby jednak ograniczone tylko do sfery emocji i relacji z innymi i nie obejmowałyby kompetencji zawodowych, ponadto powinny dotyczyć tylko pewnego niedługiego odcinka/odcinków czasu

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

pracy. Na co dzień pracownik powinien jednak pracować samodzielnie – zgodnie z samodzielnym charakterem stanowiska pracy.

Ponadto zatrudniona osoba powinna mieć możliwość korzystania z elastycznego czasu pracy i zakresu obowiązków, co oznacza, że w wyjątkowej sytuacji (związanej z chorobą czy niepełnosprawnością osoby) zakres obowiązków na tym stanowisku zostanie zmodyfikowany w sposób możliwy do zaakceptowania przez pracodawcę. Powinna także istnieć możliwość okresowego zastąpienia pracownika przez inną osobę.

5.5 Osoby z epilepsją

Osoby chore na padaczkę, które uzyskały akceptację lekarza specjalisty, powinny pracować na wybranych stanowiskach pracy, w zespole, pod nadzorem. Praca powinna być spokojna, niewywołująca stresów i napięć, które mogłyby prowokować napady. W miarę potrzeby można zastosować elastyczny czas pracy.

Osoby te nie mogą obsługiwać urządzeń będących w ruchu, wirujących i pracować przy nich, należy też ograniczyć ich pracę z urządzeniami elektrycznymi.

Osoba z epilepsją wykonująca ten zawód powinna dobrze znać swoją chorobę i umieć szybko rozpoznawać aurę poprzedzającą napad.

Współpracownicy powinni być poinformowani, w jaki sposób, w razie wystąpienia napadu, mogą prawidłowo udzielić pomocy.

Uwaga. Każdy przypadek zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością oraz przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości tej osoby należy rozpatrywać indywidualnie.